

Міжнародні економічні відносини

Аліна БОХАН

**ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ
РИНКОВОЇ СТАТУСНОСТІ
ЕКОЛОГІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ****Резюме**

Розглянуто актуальні питання формування ринкової статусності екологічної дипломатії в контексті виявлення ознак її транспарентності у сфері міжнародних економічних відносин, розвитку комунікативної мобільності та інтерактивного діалогу, інформаційної безпеки і глобального партнерства між країнами. Обґрунтовано, що інтернаціональний аспект транспарентності може бути представлено в модуляції різних інтересів країн, інтеграційних об'єднань, міжнародних інституцій, неурядових організацій, корпорацій, бізнесу, громадських рухів. Наголошено, що міжнародна співпраця вимагає нових ініціатив, взаєморозуміння, консолідації та задіяння сил дипломатії екологічного спрявання. Вказано, що специфіка інформаційного забезпечення дипломатії передбачає утвердження імперативів безпековості, екологічності, превентивності й прогностики у застосуванні конвергентних технологій. Констатовано, що проведення комплексного аналізу щодо відкритості, інтенсивності й спроможності агентів екологічної дипломатії до публічності обумовлене новими тенденціями та контртенденціями в потоках інформаційних масивів й імітаційних впливів. Доведено, що сучасний контент екологічної дипломатії набуває апробації на ринку, міжнародного визнання й суспільної підтримки.

© Аліна Бохан, 2017.

Бохан Аліна, канд. екон. наук, доцент, докторант кафедри міжнародних економічних відносин, Київський національний торговельно-економічний університет, Україна.

Ключові слова

Екологічна дипломатія, прозорість, інформаційна безпека, міжнародні економічні відносини, комунікативна активність, ринкова статусність, «м'яка сила», глобальне партнерство, прогрес.

Класифікація за JEL: E61, F20, F42, Q28.

Постановка проблеми. Динаміка економічної глобалізації змінює форми конкурентних взаємодій і відображає реакцію суспільства на прояви екологічних викликів та загроз у світі. Свідченням цього є оновлення інформаційно-комунікаційного простору міжнародних відносин, що відбувається на різних платформах інтернаціонального діалогу, дипломатії й партнерства¹. Модифікація способів контактності в ринковому середовищі посилює значущість права і доступу громадян, інституцій, організацій, бізнесу та інших дієвих представників соціуму до інформаційних ресурсів екологічного характеру.

Збільшення потреби в екологічній безпеці спонукає країни до розробки відповідних програм упередження загроз, спрямованих проти людини, її свідомості й інтересів, проти можливостей вибору нею форм самореалізації. Вагомою підставою для цього є Орхуська конвенція Європейської економічної комісії ООН «Про доступ до інформації, участь суспільства в прийнятті рішень і доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля»². Головний орієнтир – допомога в захисті права кожної людини нинішнього і при-

¹ Стаття відображає результати дослідження автора в рамках науково-дослідної роботи, що виконувалась впродовж 2015–2017 рр. у Київському національному торговельно-економічному університеті за запитом Міністерства освіти та науки України («Стратегічне партнерство у вимірі економічної безпеки України», номер державної реєстрації 0116U000785).

² В основу Орхуської конвенції покладено: принципи I Стокгольмської декларації про довкілля людини, X Ріо-де-Жанейрської декларації про навколишнє середовище і розвиток, резолюцію Генеральної Асамблеї про Всесвітню хартію природи, положення Європейської хартії про навколишнє середовище та охорону здоров'я.

йдешніх поколінь жити в навколишньому середовищі, комфортному для її здоров'я та добробуту³.

Інформаційна цивілізація, маючи очевидні переваги над іншими, не оминула вразливості й залежності від законів віртуального, технотронного та екологічного середовища. Якщо раніше стратегіями реалізовувалися у сфері геополітики, то наразі перемоги здобуваються у просторі геокогнітології. Відбувається свідоме або несвідоме продукування атрибутивної чи суперечливої інформації, що може привносити ентропії, деструкції й конфлікти в поведінку міжнародних суб'єктів. Головна складність полягає у тому, що екологічний фон реакції суспільства важко контрольований і недостатньо вивчений, на відміну від політичного й публічного. Використання традиційних, консервативних, інтерактивних та інших форм інформаційних посилів збільшує увагу суспільства до більш ефективних на кшталт «транспарентності», зокрема у вирішенні нагальних екологічних проблем.

Адже у господарській практиці національного, регіонального й міжнародного рівнів дуже часто можна спостерігати певну декларативність, непослідовність або незавершеність проголошених реформ соціально-еколого-економічного спрямування. Як наслідок, існує природний запит людей на покращення рівня обізнаності з діями влади щодо способів виконання покладених на них функцій, форм відповідальності за зобов'язаннями в тих чи інших сферах внутрішньої / зовнішньої політики країни. Впровадження ідей транспарентності націлене на формування більш «комфортного» і «прозорого» середовища взаємодії між соціумами та представниками міжнародних, урядових, державних, приватних, громадських й інших організацій з метою упередження чи подолання конфліктів екоресурсного характеру. Сприяння взаєморозумінню в цьому контексті можливе через нарощування комунікативної активності країн шляхом задіяння сил дипломатії екологічного спрявання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження екологічного вектора розвитку дипломатії представлені вітчизняними та зарубіжними вченими в контексті міжнародної еколого-економічної політики, збалансованого розвитку, економічної безпеки й торгівлі, зокрема,

³ Сторонами Орхуської конвенції є: Албанія, Австрія, Азербайджан, Бельгія, Білорусь, Болгарія, Великобританія, Вірменія, Греція, Грузія, Данія, Естонія, Італія, Іспанія, Казахстан, Кіпр, Киргизстан, Латвія, Литва, Люксембург, Македонія, Мальта, Молдова, Німеччина, Норвегія, Польща, Португалія, Україна, Фінляндія, Франція, Хорватія, Швеція та ін. Україна підписала Орхуську конвенцію 25.06.1998 р., Верховна Рада України ратифікувала 06.07.1999 р., що набрало чинності 30.10.2001 р. Україна підписала Київський протокол Орхуської конвенції (2003 р.), який зобов'язав упровадити загальнодержавну публічну електронну систему кадастрів викидів забруднюючих речовин. Верховна Рада України 03.02.2016 р. ратифікувала його для створення системи моніторингу забруднення навколишнього середовища європейського зразка.

це: L. Ø. Blaxejær [1], A. F. Cooper [2], K. Dorsey [3], Н. Грущинська [4], Г. Кондратенко [5], А. Мазаракі [6], Н. Рогожина [7], С. Rootes, E. Nulman [8], І. Шевченко [9], В. Ціватий [10], І.-А. Вріс [11]. Водночас необхідність привнесення атрибутів гласності, підзвітності й прозорості до сфери державного управління й владного менеджменту як ознак транспарентності задля покращення інформаційної безпеки, ефективності міжнародної інтеграції та соціальної відповідальності відображено в працях таких вчених, як: Ж. Дерій [12], О. Крет [13], Ю. Макогонюк [14], М. Пашковська [15], Є. Тихомирова [16] та ін. Дослідники акцентують увагу на міждисциплінарній площині виміру «транспарентності», яка охоплює: міжнародну безпеку, державне управління, інноваційну діяльність, політологію, соціологію, конфліктологію, переговори й ін. Науковий дискурс переважно зосереджений на виявленні якості політичних меседжів інституцій влади і суспільних реакцій з огляду на структуру інформаційних потоків: відкритості, змістовності, легітимності, достовірності, фрагментарності та ін. Однак теоретико-практичне дослідження ефектів транспарентності у сфері дипломатії є недостатньо комплексним щодо екологічних аспектів їх відображення в проблематиці міжнародних економічних відносин.

Мета статті полягає у визначенні нових ознак транспарентності в ринковій статусності екологічної дипломатії за умов оновлення інформаційної та економічної політики. Відповідно до мети дослідження у статті використовуються загальні та спеціальні наукові методи аналізу, що обґрунтовують необхідність утвердження екологічного імперативу в суспільних переорієнтаціях збалансованого типу світового господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна архітектура гео економічного простору демонструє необхідність нарощування країнами комунікативних можливостей як запоруки комфортності й безпеки функціонування у нових системах: digital-economy, green-economy, service-economy та ін. Глобалізаційні метаморфози засвідчують той факт, що всі без винятку системи наповнені елементами екологічної проблематики – доволі ускладненої й неоднозначної в сприйнятті різних спільнот, які перебувають на протилежних культурних і господарських «полюсах планети». Так, ще М. Нікольсон у своїй праці «The Environmental Revolution» звертав увагу на складну проявленість (double face – подвійне обличчя) чи взагалі можливість у визначенні, що є головним в екологічній революції: різкі негативні зміни в довкіллі або зміна людського ставлення до природи як відповідь на них [17].

Довкілля є надзвичайно гетерогенною і складною системною організацією, що потребує розробки та впровадження різноманітних екологічних проєктів, які характеризуються участю зацікавлених сторін. Оскільки екологічна політика в багатьох сферах окреслює глобальні проблеми, необхідними є міжнародні конвенції та інститути, що регулюють ці питання [18].

У зв'язку з цим багатофункціонального значення набуває *екологічна дипломатія* (англ. environmental diplomacy) як відносно нова, динамічна і прогресивна галузь міжнародної діяльності, що покликана зацікавлювати її суб'єктів у прийнятті спільних рішень із метою запобігання, протидії й мирного вирішення конфліктів екологічного змісту, які спроможні набувати ефектів масштабності й швидкого проникнення в інші сфери світового господарства. Інтенсифікація міжнародних комунікацій у сфері екологічної дипломатії також передбачає:

1) виявлення доцільності й реальності включення екологічних компонентів у торговельну політику іноземних держав і контроль «прозорості» механізмів її реалізації;

2) сприяння ринковим агентам в екологізації зовнішньоекономічної діяльності та обміні інформацією щодо результативності її проведення;

3) досягнення взаємоприйнятних бізнес-компромисів і паритетності між країнами для уникнення екологічних конфліктів, що можуть призводити до екстремістських дій;

4) здійснення комплексних превентивних заходів щодо упередження екологічних ризиків як наслідок зловживань протекціонізмом та ресурсним експансіонізмом;

5) визначення можливих екологічних загроз або провокацій для країн / міжнародних компаній внаслідок інформаційних кампаній, торговельних війн, контрабанди тощо;

6) удосконалення механізмів отримання достовірної інформації про міжнародну еколого-економічну діяльність, інноваційну диверсифікацію екологічного бізнесу й ін.;

7) застосування медіації з урахуванням екологічних наслідків проявів різних політичних, громадських і радикальних рухів, суспільної фрагментації та дестабілізації у світі;

8) упровадження принципів транспарентності відповідно до специфіки дипломатичної діяльності через збільшення потоку своєчасної й надійної інформації (екополітичної, екоекономічної, екосоціальної) для розширення кола зацікавлених сторін діалогу;

9) використання значного потенціалу цифрових технологій у дипломатичній діяльності з метою швидкого оновлення екологічних орієнтирів і адаптації в зовнішній політиці;

10) створення екологічного іміджу країни за допомогою інструментів «soft power», що має забезпечити якісний рівень дипломатичного лідерства та новаторства у світі.

Утвердження екологічних імперативів засобами дипломатії пов'язується з необхідністю досягнення міжнародного компромісу, порозуміння, консенсусу, миру і безпеки як головних атрибутів життєспроможності й прогресу людства. Власне, такого роду настанови відображено в головних цілях розвитку країн «The 2030 Agenda for Sustainable Development»⁴, серед яких є «партнерство заради стійкого розвитку», що має відбуватися з одночасним удосконаленням компетенцій дипломатичної підтримки на принципах [19]:

- «розбудови спроможності» → посилення міжнародної участі у сфері ефективного та цілеспрямованого нарощування потенціалу в країнах, що розвиваються, для реалізації національних планів із виконання усіх цілей у сфері стійкого розвитку; сприяння формуванню загальної, відкритої, недискримінаційної, справедливої багатосторонньої торговельної системи у рамках СОТ; збільшення обсягів експорту з країн, що розвиваються, для збільшення удвічі частки у світовій системі експорту до 2020 р.;
- «системні питання» → зміцнення глобальної макроекономічної стабільності шляхом координації та узгодження відповідної політики; утвердження поваги до політичного простору і провідної ролі кожної країни у розробці й впровадженні політики, спрямованої на викорінення бідності та сприяння стійкому розвитку;
- «багатосторонні партнерства» → посилення глобального партнерства в інтересах стійкого розвитку, багатостороннього партнерства для обміну знаннями, досвідом, технологіями та фінансовими ресурсами; заохочення партнерства у державному секторі, стимулювання державно-приватного партнерства і партнерства у сфері громадянського суспільства;

⁴ У 2015 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію щодо нового проекту міжнародної співпраці «The 2030 Agenda for Sustainable Development», який охоплює 17 цілей: 1) ліквідація бідності; 2) ліквідація голоду; 3) міцне здоров'я і благополуччя; 4) якісна освіта; 5) гендерна рівність; 6) чиста вода і санітарія; 7) недорога та чиста енергія; 8) достойна робота й економічне зростання; 9) індустріалізація, інновації та інфраструктура; 10) зменшення нерівності; 11) збалансовані міста і населені пункти; 12) відповідальне споживання та виробництво; 13) боротьба зі зміною клімату; 14) збереження морських екосистем; 15) збереження екосистем суші; 16) мир, правосуддя і ефективні інститути; 17) партнерство в інтересах стійкого розвитку.

- «інформація, моніторинг і підзвітність» → посилення спроможності в країнах, що розвиваються, з метою гарантування доступу до достовірних даних за рівнем доходів, статтю, віком, расою, етнічною належністю, міграційним статусом, географічним розташуванням та іншими характеристиками, що є актуальними у відповідних національних умовах; оцінювання рівня прогресу у галузі стійкого розвитку, що доповнюватимуть показники ВВП, і підтримка удосконалення рівня статистичного потенціалу в країнах, що розвиваються.

З огляду на це екологічний зміст дипломатичних зусиль країн як внутрішнього, так і зовнішнього характеру не лише інтегрує політичні, економічні, торговельні, комерційні, культурні та інші сектори міжнародних відносин, але й посилює елемент транспарентності в цих процесах. Дефініцію «транспарентність» (англ. transparency) визначають як властивість бути явним чи легким для розуміння чого-небудь. У вітчизняному дискурсі цим терміном послуговуються вчені та практики для означення ступеня «прозорості» певних явищ або «відкритості» в оцінці тих чи інших процесів. Зокрема, відкритість влади розглядають як: фактор демократичного розвитку; інструмент забезпечення підконтрольності влади; засіб підвищення активності громадян, їхньої свідомості і політичної культури; результат розвитку комунікацій між різними учасниками демократичного процесу; форму реалізації права громадян на об'єктивну інформацію. Головні акценти: нормативні – законодавче закріплення прозорості та відкритої діяльності владних інституцій; інституціональні – наявність структурних і організаційних форм та механізмів, що забезпечують принцип транспарентності в діях влади; особистісні – прозорість і відкритість діяльності посадових осіб державних установ.

Доцільно зазначити, що інтернаціональний вектор транспарентності презентується в іншій модуляції через охоплення інтересів країн, інтеграційних об'єднань, міжнародних інституцій, неурядових організацій, корпоративних груп, бізнес-асоціацій, що відображено в таких міжнародних ініціативах, як: Transparency International⁵, Financial Transparency Coalition⁶, United Nations Global Compact⁷, European Transparency Initiative, Green Paper European Transparency initiative, European Union Agency for Network and Information Security, United Nations Public Administration Network та ін. Так,

⁵ Міжнародна громадська організація з питань боротьби з корупцією (*Transparency International*, 1993, Berlin) презентується як «глобальна коаліція проти корупції», що має 100 незалежних підрозділів по всьому світу та публікує індекс сприйняття корупції для 177 країн, надає оцінки національної цілісності, публікує аналітичні доповіді з глобальної корупції у водному секторі (2008), зміни клімату (2011) та освіти (2013).

⁶ Коаліція з фінансової прозорості (*Financial Transparency Coalition*, 2009, Washington) – інституція сприяння для розвитку більш стабільної глобальної економіки в контексті безпеки, етики, екології.

⁷ Глобальний договір ООН (*United Nations Global Compact*, 2000) – ініціатива ООН, спрямована на підтримку соціальної відповідальності бізнесу, вирішення проблем глобалізації та створення всеохоплюючої економіки (за станом на 2016 р. до Глобального договору приєдналось 12 000 компаній і організацій з різних країн світу).

Глобальним договором ООН передбачено дотримання його учасниками 10 принципів у своїй діяльності, серед яких є також «екологічні принципи»: комерційні компанії повинні бути уважними до екологічних проблем; комерційні компанії повинні ініціювати поширення екологічної відповідальності; комерційні компанії повинні стимулювати розвиток і розповсюдження екологічно чистих технологій [20]. Крім того, в зарубіжній практиці діє принцип транспарентності на окремі категорії інформації щодо захисту національної безпеки, міжнародних відносин, комерційної конфіденційності, правоохоронної діяльності та ін. Експерти наполягають на утвердженні головного постулату в розвитку сучасної комунікаційної політики: «Інформаційна безпека має стати більш транспарентною, а транспарентність – безпечною» [16].

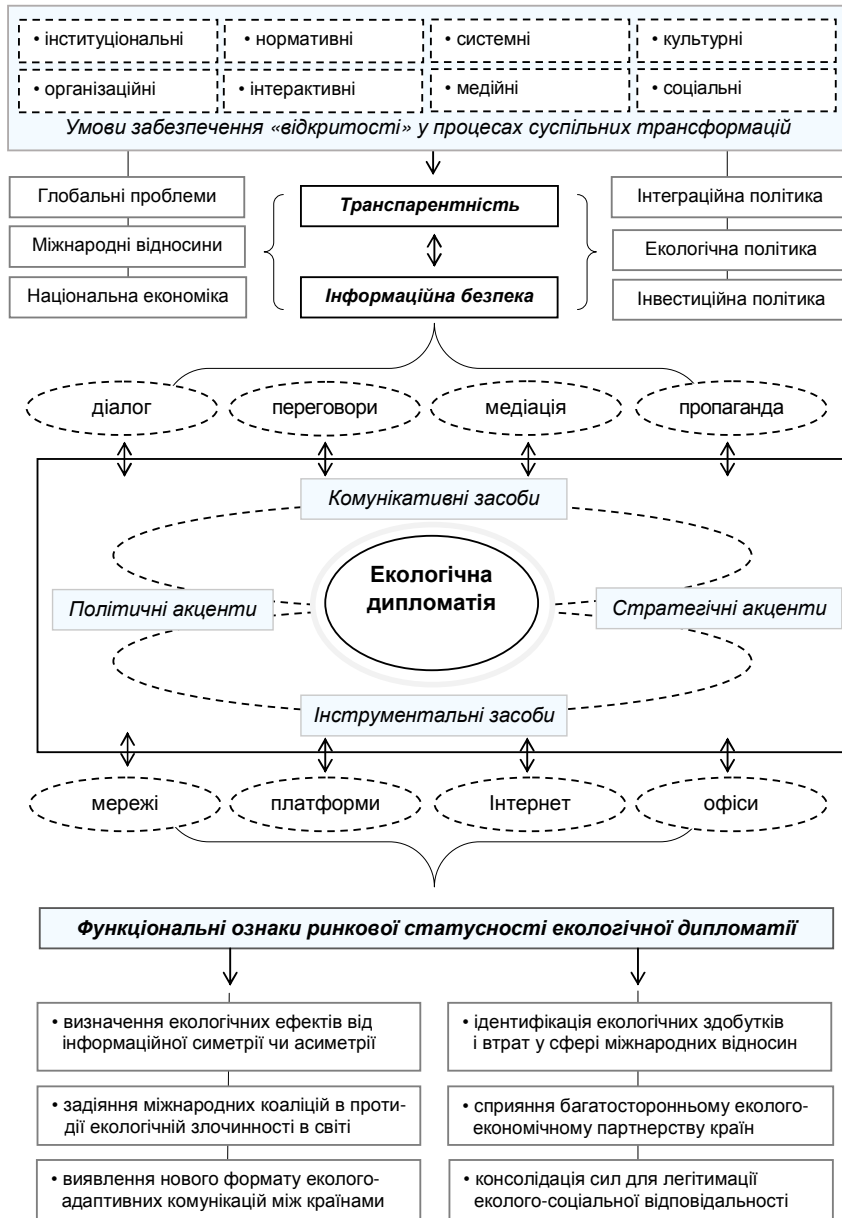
Зростаюча увага суспільства до цих питань є очевидною, бо інформаційні канали впливу на екологічну свідомість людини мають неабияке значення (внесення змін у комунікацію → оновлення моделі сприйняття світу → зміни в політичних рішеннях, економічній поведінці й підприємницьких діях → корегування екологічних стратегій, намірів, дій). Досягнення «інформаційного порозуміння» між суб'єктами міжнародної взаємодії зумовлюють ринкову статусність екологічної дипломатії в ідеології «інтернаціонального екоконструктивізму» між країнами світу. Головними завданнями є сприяння контрольованості й транспарентності екологічної політики, екологічних стратегій, екологічних доктрин тощо.

Успішність екологічних стратегій визначається форматом партнерства, співробітництва і комунікації між: державними, владними й громадськими інституціями; урядом, бізнесом, громадянами; природоохоронними організаціями, екологічними фондами тощо. Залежно від цього, екологічні стратегії бувають: пасивні (процес обмежується виконанням суб'єктами екологічного права існуючих законів, стандартів, нормативів) та активні (процес передбачає усунення суперечностей між економікою й охороною навколишнього природного середовища на різних рівнях суспільних відносин – фірмових, корпоративних, національних, регіональних, міжнародних, глобальних) [21]. Характер практичності, гласності та транспарентності в таких стратегіях набуває нової інтерпретації у сфері екологічної дипломатії (рис. 1).

Доцільно зазначити, що ознаки прихильності до екологічних програм / проєктів з боку міністерств закордонних справ країн можна відстежити насамперед у контексті ступеня розвитку: digital-дипломатії, медіа-дипломатії, віртуальної дипломатії, публічної дипломатії, культурної дипломатії, іміджевої дипломатії й ін. Наприклад, digital-дипломатія відображає результати використання інтернет-ресурсу для досягнення дипломатичних цілей. У 2016 р. вона охоплювала 210 міністерств закордонних справ, 1098 цифрових даних у 33 соціальних мережах, в яких також була відображена соціально-екологічна проблематика (рис. 2). В результаті інформаційної активності відбувається діалог світової громадськості, що підсилює роль міністерств закордонних справ у розвитку екосупільної дипломатії в різних секторах латентної чи кризової комунікації сучасності.

Рисунок 1

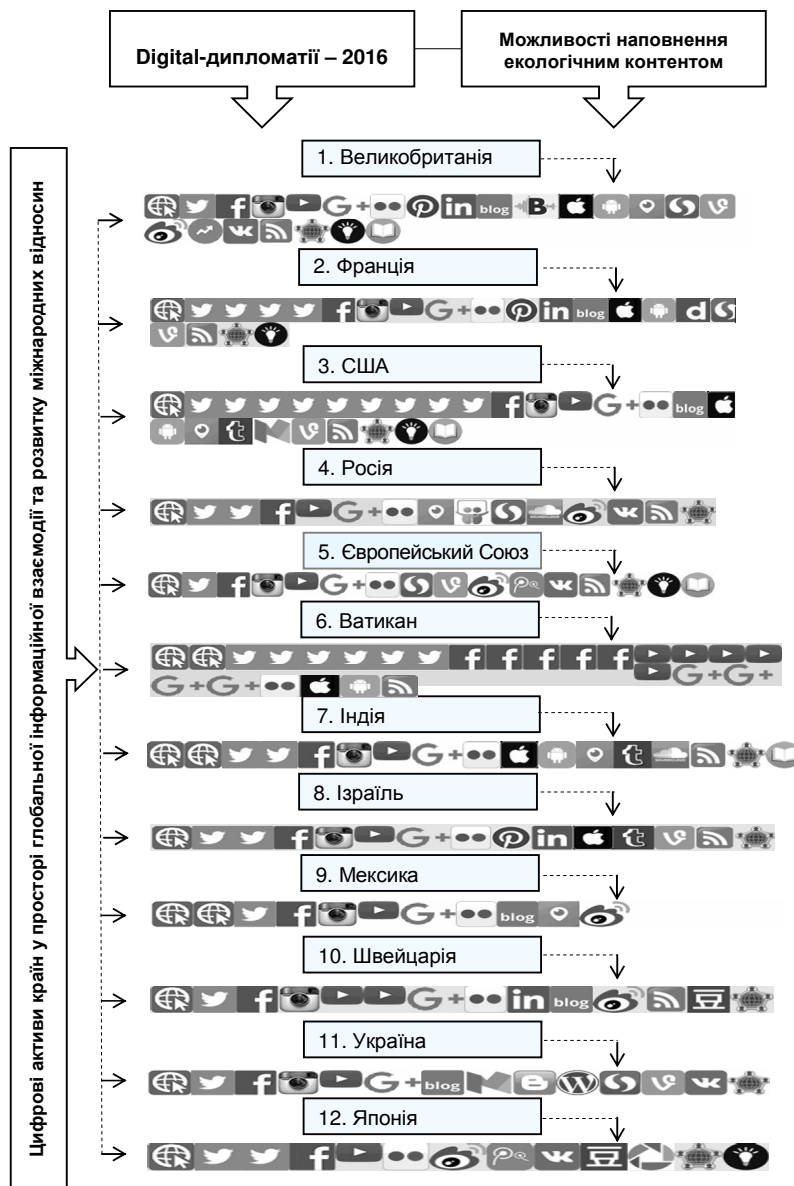
Елементи транспарентності у сфері екологічної дипломатії*

* Авторська розробка.

Рисунок 2

Країни-лідери за спроможністю до екоактивізації засобами Digital-дипломатії*

* Систематизовано автором за інформацією URL : <https://digdipblog.com>.

Це дає підстави стверджувати про те, що трансформаційний потенціал цифрових технологій є невід'ємним атрибутом дипломатії у розробці стратегій адаптивності до короткострокових і довгострокових цілей зовнішньої політики. Разом з цим, світова практика засвідчує тенденції до зміни інституціональних підходів через розширення екосистем, що підтримують та зумовлюють якість технологічних інновацій у забезпеченні дипломатичної діяльності. Мобільні технології 5G в майбутньому можуть зумовити масове впровадження цілого ряду нових комунікативних й інструментальних засобів у дипломатії, серед яких: віртуальні посольства; додаткова реальність у публічній дипломатії; штучний інтелект у консульських службах; автоматизація баз даних щодо можливостей екоінтеграції країн і входження бізнес-суб'єктів в екологічні сегменти світового ринку та ін. [22]. Ідентифікація ознак безпеки в цих процесах також набуває значущості внаслідок нових тенденцій і контртенденцій в інформатизації дипломатії з огляду на «оцінку» та «ціну» її публічності (табл. 1).

Найбільш презентаційною аналітикою щодо реалій і прогностики сил дипломатії у світі можна вважати саме ту, в якій наявний меседж «м'якої сили». Ініціатором концепту «soft power» був проф. Дж. Най, який справедливо зауважив: «Влада з іншими може бути більш ефективною, ніж влада над іншими». Наполягання щодо запровадження взаємоприйнятних форм відкритості країн у діалозі, партнерстві та вигідних союзах відображено у глобальному рейтингу «м'якої сили» «The Soft Power 30». Це здобутки країн у сфері їх спроможності заохочувати співробітництво, формувати мережі відносин шляхом задіяння дипломатії й налагодження відкритості між країнами. Базою для оцінювання спроможності є: об'єктивні дані зі сфер урядування, digital, культури, підприємництва, взаємодії, освіти (70%); дані опитування, що відображають стан зовнішньої політики, культури, життєздатності, дружелюбності, благополуччя, технічної продукції (30%). За результатами цього рейтингу, впродовж 2015–2017 рр. найкращі п'ять місць завжди посідали: Великобританія, Канада, Німеччина, США, Франція. Однак позиції цих країн у рейтингу змінюються на фоні: 1) відновлення європейської «м'якої сили», зменшення амплітуди можливостей Північної Америки та її зростання в Азії; 2) перебалансування міжнародних сил із відтермінуванням глобальних і непередбачуваних наслідків для політики, економіки, безпеки та екології (табл. 2) [23]. Крім того, американське видання «The Wall Street Journal» передбачає, що вперше за десятиліття 45 найбільших країн світу можуть, за підсумками 2017 р., продемонструвати синхронне зростання обсягів ВВП, тим самим змінивши свої позиції в міжнародних рейтингах.

Таблиця 1

Особливості включення до сфери дипломатії нових елементів інформаційної мобільності, транспарентності й екологічності*

Нові орієнтири в модернізації дипломатії	Тенденції та контртенденції в дипломатії
<ul style="list-style-type: none"> • міністерства закордонних справ мають прагнути до входження в більш конкурентне цифрове середовище взаємодії, до першості в установленні правил і стандартів цифрової практики, а також привнесення до неї нових елементів та цінностей, які є актуальними для суспільства (напр., екологічних, інноваційних) 	<ul style="list-style-type: none"> • реальні прагнення та дієвість у здобутті статусу «цифрового піонера» можуть забезпечити в майбутньому: додаткове визнання у світі та збільшення можливостей впливу на міжнародні процеси (політичні, економічні, екологічні та ін.), розширення повноважень «soft power» в якості дипломатичних лідерів і новаторів
<ul style="list-style-type: none"> • міністерства закордонних справ повинні докладати зусилля для: зменшення відповідних обмежень у своїй діяльності, що є в основі національної політики, культури або традицій інституціональної централізації; заохочення різних форм і ефективних способів цифрової взаємодії, що є адаптованими до конкретного профілю чи спеціалізації заснованих ним дипломатичних мереж або тоб-офісів (напр., комерційних, торговельних, екологічних й ін.) 	<ul style="list-style-type: none"> • дипломатичні місії та міжнародні організації отримують переваги від спільних зусиль, спрямованих на вивчення і тестування потенціалу цифрових технологій за умов багатосторонніх контактів. Посольства та консульства, що базуються в регіонах з конфліктами (політичними, екологічними й ін.), можуть обмінюватися досвідом і передовими методами використання цифрових технологій під час кризових та небезпечних ситуацій
<ul style="list-style-type: none"> • міністерства закордонних справ мають проявляти інтерес до цифрових технологій для здійснення op-line-впливу на міжнародну аудиторію, розвивати гнучкі мережі взаємодії та використовувати алгоритмічні трансляції в якості інструментів моніторингу спектра діалогу і поширення різних повідомлень (у т. ч. для вирішення екологічних проблем) 	<ul style="list-style-type: none"> • враховуючи, що в інтернет-просторі існує різна модифікація облікових записів, що може створюватися автоматично без участі людей (т. зв. «екострукційні пастки»), існує велика ймовірність того, що повідомлення / публікації сумнівного змісту чи імітаційного характеру будуть ігноруватися суб'єктами дипломатії з огляду на критерії екобезпеки в аналітиці
<ul style="list-style-type: none"> • міністерства закордонних справ повинні керуватися доцільністю переходу від цифрової інтеграції до нових компонентів у фрагментації політики відповідно до зовнішньоекономічних цілей і покращення інформаційної, організаційної та екологічної культури дипломатії 	<ul style="list-style-type: none"> • швидкі теми впровадження digital-дипломатії без урахування завдань стратегічного розвитку країни та пріоритетів зовнішньополітичного курсу можуть зумовити проблеми координації й реалізації політики у сфері міжнародних економічних відносин і екологічної дипломатії

* Удосконалено автором на основі джерела [22].

Таблиця 2

Рейтинг країн-лідерів світу «The Soft Power 30» за 2017 р.**

Країна	Індекс	Країна	Індекс	Країна	Індекс
1. Франція	75,75 ↑	11. Данія	65,48 ↑	21. Південна Корея	58,40 ↑
2. Велико-британія	75,72 •	12. Норвегія	65,20 ↑	22. Португалія	54,43 ↓
3. США	75,02 ↓	13. Італія	64,70 ↓	23. Греція	52,17 ↑
4. Німеччина	73,67 ↓	14. Австрія	63,75 ↑	24. Польща	51,27 ↓
5. Канада	72,90 ↓	15. Іспанія	63,57 ↓	25. Китай	50,50 ↑
6. Японія	71,66 ↑	16. Бельгія	62,80 ↑	26. Росія	49,60 ↑
7. Швейцарія	70,45 ↑	17. Фінляндія	62,37 ↓	27. Чехія	48,73 ↑
8. Австралія	70,15 ↓	18. Нова Зеландія	61,96 ↓	28. Угорщина	48,16 ↓
9. Швеція	69,32 •	19. Ірландія	60,62 ↑	29. Бразилія	47,41 ↓
10. Нідерланди	67,89 •	20. Сінгапур	58,55 •	30. Туреччина	45,35 ↓

** URL: www.softpower30.com.

Позначення: ↑ – покращення позиції; ↓ – погіршення позиції; • – збереження позиції в рейтингу порівняно з 2016 р.

У зв'язку з цим політична еліта світу, міжнародні суб'єкти, представники економічної чи громадської активності демонструють очевидну зацікавленість у популяризації напрямів екологічної дипломатії, розширенні мереж і форм її представництва в країнах світу. Визнання пріоритету консолідації суспільства у форматі екологічної дипломатії відбувається також шляхом презентації інвестиційно-інноваційних можливостей країн, покращення стратегічно-іміджевих прагнень у світі, залучення венчурного капіталу для розширення напрямів еколого-економічного співробітництва. Так, у рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі щороку проводяться різні заходи, ділові переговори та акції бізнес-дипломатії, присвячені визначенню інвестиційних, інноваційних і екологічних можливостей розвитку країн у світі. Наприклад, у 2017 р. одним із організаторів майданчиків для партнерських зустрічей, укладання реальних угод стала Українська асоціація венчурного капіталу та прямих інвестицій (UVCA). Під її егідою проводився форум «Ukraine Davos Nights», на якому були презентовані можливості міжнародної співпраці у сфері венчурних інвестицій: ІТ, будівництво, космос, енергетика, сільське господарство, біотехнології, екологія [24].

Крім того, головні дипломатичні завдання «transparency» в рамках європейського партнерства орієнтовані на зміцнення миру й безпеки в регіоні,

посилення екологічного контролю і моніторингу в просторі взаємодії країн із використанням інформаційного та інноваційного забезпечення. Наприклад, за сприяння Міністерства оборони Нідерландів у 2017 р. відбулась міжнародна конференція «Future Force Conference» (м. Гаага, Нідерланди) – інноваційна платформа високого рівня порозуміння, функціонування якої базується на принципі: «Від партнерства до екосистеми: об'єднання зусиль для безпечнішого світу». В рамках проведеної міжнародної акції взяли участь багато інноваційних компаній і дослідних установ, таких як «Нідерландська організація прикладних наук та досліджень» (TNO), «Делфтський технічний університет», «WakaWaka», «Fairphone», «Thales Nederland BV». Представники Посольства України в Королівстві Нідерланди, Міністерства оборони України і кризового медіа-центру долучились до обговорення питань гібридної війни й її наслідків, у т. ч. інформаційного та екологічного характеру [25].

Таким чином, ринкова статусність екологічної дипломатії є багатоглибкою в розумінні включення різних параметрів її об'єктів і суб'єктів, що можуть бути охарактеризовані в контексті стану їх прогресивної адаптивності в системі міжнародних політико-економічних відносин, а також специфіки інформаційної проєкції / ретрансляції на інші її елементи.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Глобальні екологічні виклики та загрози мають всі ознаки закономірного прояву і широкого спектра впливу на еволюцію людства. Адже вони є імпульсами природного життєствердження та захисту, що надають відповідного соціального екстриму, запалу до винахідництва й науково-технічного прогресу, активізації підприємництва, громадських ініціатив тощо. Мабуть, наша епоха буде ознаменована звершеннями суспільства «трансформаційних рухів» як спосіб реагування на потоки різноспрямованої транспарентності, політичної диверсифікованості та соціальної стратифікації в міжнародних відносинах. Синергія ринкової статусності екологічної дипломатії покликана сприяти комфортності перебування її суб'єктів у різних середовищах (політичних, інформаційних, віртуальних, культурних й ін.) і гарантованості забезпечення очевидних переваг для її країн-презентів. Наразі оновлення стратегій економічного розвитку спонукає до подальших наукових розвідок в аспектах: запобігання фрагментарності та інформаційній імітації в поширенні екологічного контенту суб'єктами міжнародної взаємодії; удосконалення системи екологізації дипломатичної діяльності й її легітимації; формування високого рівня презентованості екологічного іміджу країни в світі та ін.

Список використаної літератури

1. Blaxekjær, L. Ø. (2016), *New Practices and Narratives of Environmental Diplomacy*. URL : <http://www.e-ir.inf>.
2. Cooper, A. F. (2013), *The Changing Nature of Diplomacy*. URL : <http://www.oxfordhandbooks.com>.
3. Dorsey, K. (2014), *Crossing Boundaries: The Environment in International Relations* URL: <http://www.oxfordhandbooks.com>.
4. Грущинська Н. М. Економічна дипломатія як потужний інструмент подолання конфліктогенності країн / Н. М. Грущинська // Економічний нобелівський вісник. – 2016. – № 1 (9). – С. 85–89.
5. Kondratenko, G. (2016), «Environmental diplomacy of the countries of North-East Asia», *The news on the Eastern*, vol. 2 (30), pp. 47–64.
6. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів : моногр. / за заг. ред. А. А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 718 с.
7. Рогожина Н. Экологическая дипломатия развивающихся стран / Н. Рогожина // *Азия и Африка в современной мировой политике : сб. статей*. – М. : ИМЭМО РАН, 2012. – С. 50–63.
8. Rootes, C., Nulman, E. (2015), *The Impacts of Environmental Movements*. URL: <http://www.oxfordhandbooks.com>.
9. Шевченко І. В. Стратегічна екологічна оцінка як інструменти екологічної політики України / І. В. Шевченко // *Економіка України*. – 2016. – № 10. – С. 79–88.
10. Ціватий В. Г. Екологічна дипломатія в питаннях Чорнобильської катастрофи: інституціональний і міжнародно-політичний контекст / В. Г. Ціватий // *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. – 2016. – Вип. 23, ч. II. – С. 128–134. – (Серія «Політичні науки»).
11. Вірс І.-А. Медіатизація політики й дипломатії сьогодення і виклики нових медіа: французький формат та інституціональний діалог XXI століття / І.-А. Вірс // *Зовнішні справи*. – 2016. – № 1. – С. 37–41.
12. Дерій Ж. В. Екологічна компонента корпоративної соціальної відповідальності: світовий досвід та українські реалії / Ж. В. Дерій // *Актуальні проблеми економіки*. – 2016. – № 11. – С. 278–290.
13. Крет О. Інституалізація транспарентності державної влади : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : спец. 23.00.02 / О. Крет ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2010. – 20 с.

14. Макогонюк Ю. Ю. Екологічна сфера як сфера розвитку інформаційного суспільства: понятійний апарат, загальна характеристика суспільних відносин / Ю. Ю. Макогонюк // *Право і суспільство*. – 2015. – № 6/2, ч. 2. – С. 127–133.
15. Пашковська М. Поняття транспарентності в сучасній науці «державне управління» / М. Пашковська // *Ефективність державного управління* : зб. наук. праць. – 2013. – Вип. 34. – С. 135–141.
16. Тихомирова Є. Комунікативна політика ЄС: інформаційна безпека VS транспарентність / Є. Тихомирова // *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. – 2011. – Вип. 102, ч. I. – С. 22–28.
17. Nickolson M. *The Environmental Revolution. A Guide for the New Masters of the World*. – New York, San-Francisco, 1974. – P. VI.
18. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: політика / А. С. Філіпенко. – К. : ВПЦ «Київ. університет», 2015. – С. 178.
19. *The 2030 Agenda for Sustainable Development*. – URL : www.globalgoals.org.
20. Інтернет-ресурс URL : [http:// www. globalcompact.org.ua](http://www.globalcompact.org.ua).
21. Степаненко А. В. Еколого-економічні стратегії в системі забезпечення екологічної безпеки / А. В. Степаненко // *Наука та наукознавство*. – 2014. – № 4. – С. 77–84.
22. Vjola C. *Trends and counter-trends in digital diplomacy / A Global Ranking of Soft Power 2017*. – Portland : USCC Center on Public Diplomacy, 2017. – P. 126–129.
23. URL : www.softpower30.com.
24. В Україні з'явився «Посол по бізнесу» у Давосі. – URL : <http://reforms.in.ua/ua/news/02.02.2017>.
25. Інтернет-ресурс URL : <http://netherlands.mfa.gov.ua /13.02.2017>.

Стаття надійшла до редакції 17 жовтня 2017 р.